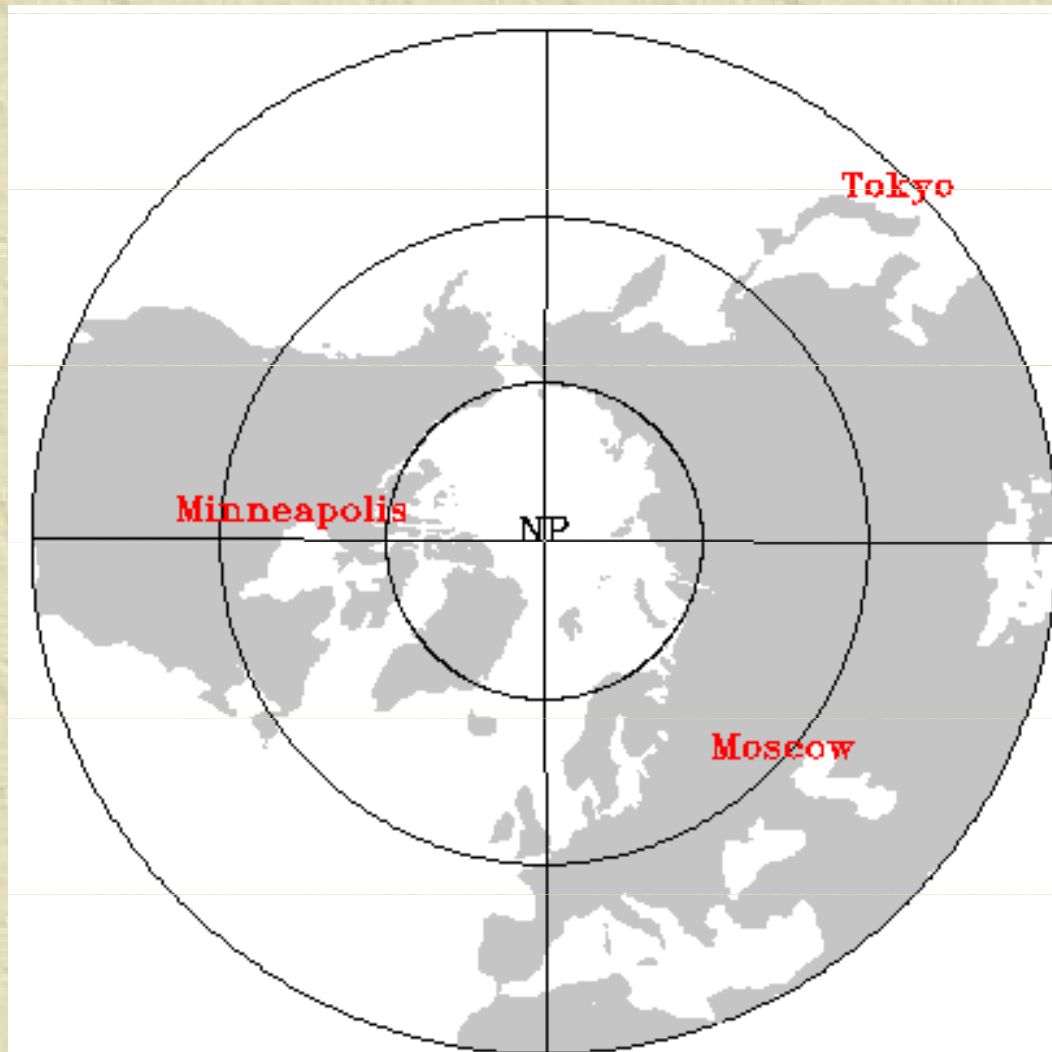

GLOBALIZACE

Pojem globalizace:

- ✠ od 2. světové války ohromný nárůst propojenosti světa a vzájemné závislosti mezi místy
- ✠ pojem „globalizace“ se objevuje až v 90. letech
  - ◆ ohromná pozornost ze strany společenských věd
  - ◆ „*keyword*“
  - ◆ průzkum: od počátku 90. let do r. 1999 vydáno 4 239 publikací na téma globalizace
  - ◆ v roce 1999: 32 publikací (knih, článků) týdně!

Pojem globalizace:

- ✦ hodnocení zájmu o globalizaci je různé
  - ◆ od odmítnutí „přehnaného humbuku“ až po označení „jedinečné globální éry“ v historii lidstva
- ✦ není možné to ignorovat – musíme se tím zabývat
- ✦ globalizace – těžko uchopitelný pojem

Dva základní aspekty významu pojmu globalizace:

- ✦ indikuje specifickou škálu společenské aktivity – je celosvětová, planetární
  - ◆ ale čím se liší „globální“ od mnohem starší myšlenky „mezinárodního“?
  - ◆ v čem se podstatně odlišuje internet, umožňující globální komunikaci 21. století, od železnice a parníků 19. století, které umožnily vznik mezinárodního obchodu?
- ✦ překonává vztahy mezi státy – mezinárodní či přeshraniční procesy
  - ◆ globalizace vytváří „trans-státní“ (nadstátní) procesy – aktivity, které se objevují mimo působení států jako takových
  - ◆ nejen překračují hranice, ale chovají se, jako kdyby hranice neexistovaly
    - globální finanční trhy
    - globální oteplování
- ✦ oba tyto „primitivní“ aspekty globalizace jsou geografické

Čtyři témata (formy vztahu mezi geografii a globalizací):

✦ 1. Geografie a globalizace

- geografie jako disciplína má globální tradici – značně delší než vznik globalizace jako konceptu
- geohistorická perspektiva – umožňuje identifikovat specifika současné globalizace
- obrana proti „*presentismu*“
  - předpokládá výjimečnost současného, aniž by se ptal, čím je současnost výjimečná a jaké má historické předchůdce

✦ 2. Geografie vztahů

- globalizace je vytvářena odlišnými typy prostorů („*spaces*“) ve srovnání s dřívější dobou
- „prostory míst“ (*spaces of places*)
- „prostory toků“ (*spaces of flows*)
- „globální“ není jen pasivní aréna, ve které probíhají procesy

Čtyři témata (formy vztahu mezi geografii a globalizací):

✦ 3. Geografie rozdílů

- ✦ „geografie globalizace“
- ✦ studium prostorového rozmístění „globálního“
- ✦ to, co je považováno za globalizaci, se vyskytuje v různé intenzitě
- ✦ tradiční „geografie moci“ je globalizací posilována a zvýrazňována
- ✦ obrana proti totalizaci – myšlenka, že globalizace je všezahrnující, hladké pole vztahů, které předurčují sociální vývoj

✦ 4. Politická geografie globalizace

- ✦ geografie pro a proti globalizaci
- ✦ studium reakcí na globalizaci
  - lokální, resp. v místě zakořeněný odpor proti nadstátním procesům a kosmopolitismu globalizace
- ✦ obrana proti chápání globalizace jako dědice kosmopolitismu, euro-amerického „progresivního“ myšlení,, které podceňuje zásadní pestrost lidstva

A. Geografie a globalizace

✦ Geografie – tradičně globální pohled

- ◆ snaha o poznání a popis známého světa
  - *geo – graphein*
- ◆ snaha o objevování neznámého
  - „geografie“ a „objevování“ – podobný význam
- ◆ „koloniální geografie“

✦ Globální otázky stály v centru pozornosti v době vzniku geografie jako moderní disciplíny

- ◆ Godlewska, Smith: „moderní geografie jako disciplína je produktem imperialismu“.
- ◆ expanze evropských států vytvořila koncem 19. století „globální sepětí“ („global closure“) – politicky sjednocený svět

Globální zájem geografie v době jejího vzniku jako disciplíny - příklady

✦ Herbertson (1910)

- rozdělil svět na velké „přirozené regiony“
- úkolem geografie je mapovat tyto regiony a hodnotit jejich ekonomickou úroveň
- geografie jako nástroj imperiální politiky
  - vlády mají vytvořit „statisticko-geografické kanceláře“
- explicitně globální (obdoba strategických plánů dnešních NNS)

✦ Mackinder (1904, 1919)

- heartland thesis – jeden z nejznámějších modelů, spojujících znalost prostředí s mocenskými zájmy
- dominantní model/představa prostorového uspořádání světa po většinu 20. století

✦ Bowman (1921)

- podobný geopolitický model, americký

Ústup od globálních otázek

✦ Ve 2. polovině 20. století globální otázky mimo centrum zájmu geografie

- geopolitika se stála věcí stratégů, politiků a náčelníků generálních štábů
- humánní geografie ustoupila od globálního měřítka ke studiu procesů na úrovni států nebo pod ní
  - podobný posun i v jiných společenských vědách

✦ Avšak v této době – po 2. sv. válce – byly vytvářeny základy nového světového uspořádání

- *new world order/global order* – pod vedením USA
- boom „rozvojových studií“ („*development studies*“)
  - podobný současnému boomu psaní o globalizaci
- vznik nové „planetární závislosti“ založené na „*rozvoji*“

Znovuobjevení „globálního“ jako měřítko hodného zájmu

✦ na přelomu 60./70. let

✦ poprvé od doby imperialismu

✦ ve třech hlavních oblastech

- **environmentální otázky** – zájem o zranitelnost Země

- zejména znečištění a environmentální hrozby
  - ♦ vč. nukleární hrozby

- zpráva „Římského klubu“ (1972 – „Limits to growth“)

- **rostoucí síla a moc nadnárodních korporací**

- „*global reach*“
- vznik „*new international division of labor*“

- **zájem o globální nerovnosti**

- požadavky na NIEO – „new international economic order“
- vyvolaný zničujícími dopady ropných krizí (1973, 1979) a kolapsem cen komodit
  - ♦ na nich záviselo mnoho zemí třetího světa

Aspekty globalizace

✦ odpovídá třem oblastem zájmu:

- ◆ globální integrace
- ◆ globální vládnutí („*governance*“)
- ◆ globální nerovnost („*inequity*“)

✦ vedlo ke vzniku studií globálního v humánní geografii i jiných společenských vědách

- ◆ studium nadnárodních korporací
- ◆ world-system geography (Taylor)
- ◆ obnovená „development geography“ (Corbridge, Peet)
- ◆ „new economic geography“ (Dicken, Massey)

Dimenze (typy) globalizace

✦ geoekonomická

✦ geopolitická

✦ geosociální

✦ geokulturní

✦ geoenvironmentální

B. Geografie vztahů

- ✦ studium globalizace neznamená jen přidání „globálního“ ke konvenčním analýzám na úrovni států
  - ◆ jde o zkoumání významu měřítka pro společenské jevy a procesy
- ✦ 2 klíčové body:
  - ◆ propojenost/závislost měřítkových úrovní
  - ◆ vytváření řádovostních úrovní lidskou činností

1) Propojenost měřítkových úrovní

✦ Řádovostní úrovně nejsou vzájemně nezávislé

- můžeme překročit hranice, ale nemůžeme vystoupit mimo dané měřítko (řádovostní úroveň)
- vyjadřují to pojmy
  - globalizace („*glocalization*“) – Swyngedow
  - *global-local* (Pred, Watts)
- zdůrazňují myšlenku, že geografické řádovostní úrovně jsou vzájemně propojené
- globalizace je o měnících se vztazích mezi geografickými úrovněmi
  - svět je „přeškálováván“ (*rescaled*)
  - některé procesy se přesouvají k institucím „nad“ úrovní státu, jindy „pod“ úrovní státu
    - ♦ stát samotný se na tyto změny adaptuje (nemusí se nutně stávat méně významným)

2) Vytváření řádovostních úrovní lidskou činností

✦ Jednotlivé řádovostní úrovně se neobjevují samy od sebe

- ✦ jsou **vytvářeny lidskou činností**
- ✦ to je významné: znamená to, že zvětšující se prostorový rozsah aktivit není ničím nevyhnutelným
- ✦ globalizace není přirozená
  - podobně jako nebyl přirozený imperialismus
- ✦ globalizace: zdůvodňována tržním determinismem
  - imperialismus: zdůvodňován rasovým determinismem
- ✦ globalizace: motivována potřebou omezit sociální stát (welfare state) a “narovnat ceny”
  - TINA – „*there is no alternative*“ – rétorika pro-tržních politiků
- ✦ D. Harvey: vytváří se nový „*spatial fix*“
  - posun kapitálu z odvětví a oblastí s nízkým výnosem do odvětví a oblastí s vysokým výnosem
    - ♦ **restrukturalizace** výroby i spotřeby

Příčiny

- ✦ nová globální škála aktivit je odpovědí kapitálu na hospodářskou stagnaci, která začala v 70. letech 20. stol.
- ✦ technologický pokrok v dopravě a telekomunikacích
  - ◆ jednotlivé části světa se tak dostávají blíže k sobě
    - **smršťování světa** (*shrinking world*)
    - **časoprostorová komprese** (*space-time compression*)
- ✦ v dopravě začaly technologické inovace počátkem 19. století
  - ◆ železnice, parníky
  - ◆ později auta, kamiony, trysková letadla...
- ✦ pro globalizaci byly klíčové telekomunikace
  - ◆ vytvářejí efektivní simultánnost ve spojení mezi místy
  - ◆ telegraf
  - ◆ radio
  - ◆ telefon
    - spolehlivý transatlantický telefon od konce 50. let 20. stol.

Centralizace řídicích funkcí

- ✦ významný důsledek inovací v telekomunikacích: centralizace řídicích funkcí
  - ◆ Ford: v 60. letech zrušil evropská řídicí centra
    - řídil výrobu přímo z centrály v Detroitu
  - ◆ následovaly další nadnárodní společnosti (NNS) – *multinational corporations (MNC)*
  - ◆ několik největších NNS je dnes ekonomicky významnější než většina států
    - r. 2000: sto největších NNS má aktiva mnohokrát přesahující úhrn HDP stovky nejchudších států

Flexibilní produkce

- ✦ globalizace není jen technologickou kulminací smršťování světa
- ✦ konvergence inovací v telekomunikacích a výpočetní technice
  - ◆ informace a analýzy bezprostředně dostupné na velkou vzdálenost
  - ◆ to umožnilo nejen centralizaci řízení, ale vznik **flexibilní výroby** a distribuce
    - **decentralizace výroby**
  - ◆ změny nezůstaly omezeny na oblast výroby
    - média
      - ◆ dalekosáhlé dopady na kulturu a společenský život
      - ◆ globální vesnice („*global village*“)
    - reklama
      - ◆ podpora stále větší spotřeby
      - ◆ konzumní společnost
      - ◆ dalekosáhlé environmentální důsledky
  - ◆ poslední „vynálezy“ v této vlně telekomunikačních inovací:
    - superinformační dálnice (super information highway)
      - ◆ e-marketing, e-obchodování, telekonference...
      - ◆ „globální manažeři“

Informační společnost

- ✦ Klíčovým prvkem se stal přenos informací
- ✦ Někteří vědci to považují za výraz zásadní změny v povaze společnosti
  - ◆ informační věk („*information age*“)
  - ◆ znalostní společnost („*knowledge society*“)
- ✦ **Manuel Castells: informační společnost** („*information society*“) – 1996
  - ◆ nahrazuje průmyslovou společnost („*industrial society*“)
  - ◆ vytváří novou **společnost sítí** („*network society*“)

Společnost sítí

- ✦ Podstatou *network society* je vznik nové formy prostoru.
- ✦ Do 70. let byla moderní společnost konstituována „**prostory míst**“ („*spaces of places*“)
  - ◆ lokality, regiony, státy...
- ✦ společnost sítí je utvářena „**prostory toků**“ („*spaces of flows*“)
  - ◆ množství propojení a vztahů napříč prostorem

Prostor toků

✦ Prostor toků má 2 základní úrovně:

- ◆ infrastrukturní
- ◆ organizační

✦ infrastrukturní: hardware a software

- ◆ umožňuje elektronický přenos informací

✦ organizační: společenské vztahy

- ◆ vazby mezi lidmi a institucemi
- ◆ zajišťují fungování *společnosti sítí*

✦ oba tyto typy sítí mají svoji geografii

- ◆ i kyberprostor („*cyberspace*“) je umístěn v místech, odkud je řízen, udržován a dále rozvíjen
- ◆ v organizačních sítích má prominentní postavení síť světových měst („*world city network*“)
  - koncentrace informací, místo lokalizace poradenských firem
    - ◆ finanční služby, právní poradenství, marketing...
  - využívají dostupnost informací a prodávají je svým klientům

Místa nebo sítě?

- ✦ Konvenční *místa* („spaces“) s příchodem společnosti toků nezmizela
  - ✦ města jsou *nody* sítí ale současně zůstávají specifickými místy
- ✦ „Prostory toků“ existovaly také před 70. lety
- ✦ Mění se však relativní význam těchto dvou typů prostoru
  - ✦ Fred Cooper: „nemusíme volit mezi rétorikou kontejnerů a rétorikou toků.“
  - ✦ toky se staly relativně významnější na úkor míst
- ✦ humánní geografie studuje vztahy mezi toky a místy

C. Geografie globalizace

✦ má globalizace nějakou geografii?

- ◆ není všudypřítomná?

✦ Globalizace není homogenní proces

- ◆ její projevy a důsledky v různých místech světa jsou výrazně odlišné

✦ Všeobecný trend: prohlubování rozdílů mezi regiony

- ◆ M. Castells: každé „globální město“ vytváří „černou díru“ marginalizace a vyloučení z globální společnosti sítí

- ◆ **nerovnoměrná globalizace** („*uneven globalization*“)

Nerovnoměrná globalizace

✦ Nárůst chudoby: vyloučení a marginalizace

✦ Vyloučení („exclusion“)

- ✦ některé skupiny se nepodílely na růstu a zvýšení produktivity
  - např. obyvatelé venkova bez vlastních pozemků, chudé ženy

✦ Marginalizace

- ✦ úspěchy tržních reforem (od 80. let) nebyly provázeny redistribucí jejich výsledků
- ✦ ve stovce nejchudších států s 1,6mld. obyvatel došlo k relativnímu hospodářskému poklesu
- ✦ průměrné příjmy jsou dnes nižší než v roce 1970
- ✦ UNDP, změna podílu pětiny nejbohatších a nejchudších, 1960-1991:
  - podíl nejbohatší pětiny na úhrnných příjmech se zvýšil ze 70% na 85%
  - podíl nejchudší pětiny klesl z 2,3% na 1,4%
- ✦ polarizace: na úrovni států se poměr mezi nejbohatšími a nejchudšími zvýšil z 30:1 na 61:1.
- ✦ uvnitř států: bohaté centrální regiony prosperovaly více než chudé oblasti
- ✦ uvnitř měst se prohloubily rozdíly mezi bohatými a chudými čtvrtěmi
  - nejvíce markantní v „globálních městech“

Co způsobuje rostoucí polarizaci?

- ✦ Bylo vytvořeno nové *prostorové uspořádání kapitálu* – „**spatial fix**“
- ✦ 20. století, do 70. let: vytvořeny struktury, které směřovaly ke snižování nerovností (k redistribuci)
  - ◆ demokracie
  - ◆ sociální stát
  - ◆ dekolonizace
- ✦ Chudší vrstvy společnosti úspěšně využívaly svoji kolektivní sílu
  - ◆ k získání většího podílu na rostoucím bohatství
    - zaměstnanci
    - spotřebitelé
    - voliči...
- ✦ Konec 20. století – zlom (deregulace...)

Ekonomický realismus

- ✦ Harvey: „kapitál získal svoji ztracenou sílu“
  - ◆ deregulace
  - ◆ „ekonomický realismus“
    - firmy se přesouvají do míst s lepšími podmínkami pro dosažení zisku
- ✦ Státy – mají teritoriální charakter
  - ◆ uzavřeny ve starém „prostoru míst“, zatímco kapitál využívá výhod nového „prostoru toků“
- ✦ Firmy využívají výhod a vedou státy k soupeření mezi sebou
  - ◆ daňové úlevy
  - ◆ přímé zahraniční investice (PZI)
  - ◆ dotace, granty
  - ◆ úroveň regulace
    - zaměstnanecké
    - sociální
    - environmentální
- ✦ Mobilita kapitálu je příčinou deindustrializace a ztráty pracovních míst
  - ◆ ve vyspělých zemích

„Neoliberální kontrarevoluce“

- ✦ Převaha privátních (korporátních) zájmů nad veřejnými
- ✦ Mobilita kapitálu není ničím novým – ale její rozsah a měřítko jsou bezprecedentní
  - rozsah PZI ve světě
- ✦ Zdůrazňuje starší nerovnosti
  - na všech měřítkových úrovních – globální, státní, lokální
- ✦ Nerovnoměrná globalizace je více polarizovaná než starší geografické nerovnosti
- ✦ Hlavní „obět“ neoliberální politiky: programy zaměřené na snižování nerovností
  - regionální politika se mění na programy partnerství veřejné a privátní sféry (PPP) – ve vyspělých zemích
  - pomoc rozvojovým zemím se mění na kredity na nákup zboží (např. zbraní)

Strukturální přizpůsobení

- ✦ **Programy strukturálního přizpůsobení** (*structural adjustment programs – SAPs*)
  - ◆ typický příklad změny politiky
- ✦ předcházela hospodářská krize v 70. letech a dlužní krize počátkem 80. let
  - ◆ Latinská Amerika a Afrika
    - 1982 - Mexiko
- ✦ vytvořeny IMF a IBRD
  - ◆ k nápravě financí rozvojových zemí
- ✦ škrty v sociálních a environmentálních programech a politikách
  - ◆ cíl: aby se staly atraktivnější pro zahraniční kapitál
  - ◆ rušení minimální mzdy, dotací na potraviny, zavádění školného...
- ✦ „ztracená dekáda“ (80. léta)
  - ◆ průměrný příjem v afrických zemích v roce 1990 nižší než v roce 1960

Neoliberální agenda

- ✦ Programy strukturálního přizpůsobení součástí neoliberální politiky
- ✦ Začíná ve vyspělých zemích koncem 70. a počátkem 80. let
  - ◆ Thatcherism (M. Thatcher)
  - ◆ Reagonomics (R. Reagan)
  - ◆ H. Kohl
- ✦ Redukce sociálního státu (*welfare state*)
  - ◆ neviditelná ruka trhu
  - ◆ privatizace, deregulace, tržní reformy...
- ✦ Úspěch neoliberalismu: rozpad Druhého světa (vč. SSSR)
  - ◆ rychlé přijetí tržních (neoliberálních) reforem
    - v řadě zemí hluboký propad životní úrovně

Kulturní globalizace

- ✦ Ekonomická globalizace má silné polarizující účinky
  - ◆ prohlubuje nerovnosti
- ✦ Částečně zakrýváno kulturní globalizací
  - ◆ výrobci v dílnách jsou skryti, spotřeba světových značek zviditelňována
  - ◆ podpora individualismu
    - individuální spotřeba
    - fordismus → flexibilní akumulace
- ✦ Kulturní globalizace vytváří představu homogenizovaného světa
  - „McWorld“
  - „Coca-colonization“
  - „Disnification“
  - ◆ jsou verzemi „amerikanizace“
    - nositeli korporace původně z USA
  - ◆ ale dnes jsou stejně propagovány i evropskými a asijskými firmami
    - *Maharaja Mac* v Indii
  - ◆ amerikanizace – předchůdce kulturní globalizace
- ✦ Kulturní globalizace – vytváří představu jednoho světa
  - ◆ ale spíše produkuje řadu hybridních kultur

D. Globalizace: pro a proti

✦ je správné ztotožnit globalizaci s neoliberalismem?

- ne!
- globalizace – výsledek procesů, které jsou mnohem širší než neoliberalismus
- nové technologie – mají „umožňující“ efekt („*enabling*“)
  - umožnily kapitálu znovuzískání dominance ve světovém hospodářství
  - technologie vytvořeny několika korporacemi a pomáhají všem korporacím zvýšit zisk
- tím se ale „umožňující“ potenciál nových technologií nevyčerpává
  - mohou být využity i k odporu proti globalizaci nebo k pokusům o vytvoření alternativních globalizací

Globalizace a etnické konflikty

- ✦ globalizace se časově shoduje s nárůstem výskytu etnických konfliktů (zvláště v 90. letech)
  - ◆ občanské války
  - ◆ etnické vyčišťování
  - ◆ genocida
  - ◆ komunální násilí...
- ✦ Nancy Fraser: je to součást „politiky uznání“ (*„politics of recognition“*)
- ✦ také řada „slavných“ mírových procesů – ale ukázaly se být různě problematické
  - ◆ rozpadly se (Palestina)
  - ◆ jsou křehké (Severní Irsko)
  - ◆ zklamaly očekávání (JAR)...

Globalizace a etnické konflikty

✦ co z toho vyplývá?

- ✦ globalizace není jedinou důležitou skupinou procesů v současném světě
- ✦ konec studené války uvolnil etnické/komunitní vnímání a posunul je do politické oblasti
  - nejvýrazněji v Druhém světě

✦ současně se objevila nová „politika identity“

- ✦ „*identity movements*“
  - gayové
  - feminismus...

✦ tato hnutí se adaptovala na nové „prostory toků“ a stala se globální

✦ naproti tomu – etnické identity více vázány na místo

- ✦ tradiční nacionalistický požadavek „domoviny“
  - svět jako mozaika „prostorů míst“
- ✦ ale to dnes není možné

Globalizace a etnické konflikty

- ✦ nacionalisté – mohou považovat globalizaci za hrozbu
  - má homogenizující tendence
- ✦ ale není to konflikt mezi místy a toky
  - všechny prostorové zkušenosti (i nacionalistické) jsou utvářeny místy i toky
    - obrana míst bude vždy záviset na množství toků
      - ◆ materiálních i informačních
  - Příklad: subcommandante Marcos
    - kombinuje strategie místa i toků
      - ◆ místní vojenský odpor, obsazení měst
      - ◆ internet, email
  - Jiný příklad: demonstrace proti globalizaci/kapitalismu/neoliberalismu ve světových metropolích

Globalizace a sociální stát

- ✦ jak udržet hospodářské výsledky (vytvořené uvnitř států) a nevyhýbat se potenciálu nabízenému globalizací?
  - ◆ diskuse o obsahu „sociálního státu“ v Evropě
- ✦ Sociální charta EU
  - ◆ snaha o zachování aspoň minimálních sociálních a zaměstnaneckých výhod
    - proti snaze členských států přilákat investice prostřednictvím omezení sociálních a zaměstnaneckých práv
- ✦ USA: odbory – dilema v reakci na odchod průmyslu ze země

Nevyvážená globalizace

- ✦ Kosmopolitní perspektiva: problémem není globální měřítko, ale jeho konkrétní projevy
  - ◆ současná globalizace je silně nevyvážená
- ✦ Ideální moderní společnost je založena na:
  - ◆ úspěšné ekonomice (zajišťuje blahobyt)
  - ◆ pevné vládě (zajišťuje bezpečnost)
  - ◆ živé občanské společnosti (poskytuje identitu)
    - Vláda reguluje hospodářství, je legitimizována prostřednictvím demokracie (občanská společnost), zatímco hospodářství poskytuje statky pro společnost
- ✦ Globalizace je vzdálená naplnění těchto ideálů
  - ◆ nejvíce je rozvinuta globální ekonomika
  - ◆ „globální vládnutí“ („*global governance*“) je slabé
  - ◆ globální občanská společnost je nejslabší

Neoliberální „geovládnutí“

✦ Dopady této nerovnováhy jsou zásadní

✦ Global governance:

- ◆ původně OSN (liberální internacionalismus)
- ◆ dnes nejvýznamnější instituce: summity G7/G8
  - stanovují globální ekonomickou agendu pro ostatní
  - ta je neoliberální
  - hájí zájmy globální ekonomiky, moc ji nereguluje
- ◆ příklad: WTO (1997)
  - pravidla vztahů mezi státy nastavena bohatými státy
  - chudé státy nemají volbu:
  - aby zůstaly v globálním „prostotu toků“ musí vstoupit do WTO, tím se otvírají „ekonomickému trestu“ – nesmí použít ekonomické politiky
    - ◆ které bohaté země samy používaly předtím, než se staly bohaté
    - ◆ např. ochrana obchodu

✦ Opozice přichází od nadnárodních sociálních hnutí

- ◆ bitvy proti G7, IMF, WB, WTO...
- ◆ přispěly k posunutí debaty o globalizaci do populárního politického vědomí